

Mikko Kiuru

**ISOSKOULUTUSMATERIAALI MUURAMEN SEURAKUN-
NALLE**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
Joulukuu 2018**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2018	Tekijä/tekijät Mikko Kiuru
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi ISOSKOULUTUSMATERIAALI MUURAMEN SEURAKUNNALLE		
Työn ohjaaja Sari Virkkala	Sivumäärä 26 + 3	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Sari Höylä, Muuramen seurakunta		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa Muuramen seurakunnalle personoitu isoskoulutusmateriaalivihko. Vihkoa suunniteltaessa kerättiin isoskoulutusta koskevia mielipiteitä ja toiveita Muuramen seurakuntanuorilta sekä nuorisotyönohjaajalta. Näiden toiveiden pohjalta valmistin materiaalivihon, josta löytyvät aihealueet isoskoulutuksen pitämiseen. Tarve tälle työlle nousi Muuramen seurakunnan toiveesta päivittää isoskoulutustaan. Opinnäytetyö on hankkeistettu Muuramen seurakunnalle.</p> <p>Teoriaosassa käsiteltiin isosen rooleja rippikoulussa, isosen kouluttamista sekä nuoren asemaa seurakunnassa. Isoskoulutusmateriaalissa haluttiin ottaa huomioon tasapuolisesti sekä nuorisotyönohjaajan että nuorten toiveet isoskoulutukselle. Myös teoriaosuudessa käsitellyt aiheet sisällytettiin isoskoulutusmateriaaliin.</p>		
Asiasanat Isonen, Isoskoulutus, Muuramen seurakunta, Nuorisotyö		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2018	Author Mikko Kiuru
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis GROUP LEADER TRAINING MATERIAL FOR MUURAME PARISH		
Instructor Sari Virkkala	Pages 26 + 3	
Supervisor Youth worker Sari Höylä, Muurame parish		
<p>The purpose of the thesis was to produce a tailored group leader training material booklet for Muurame parish. Whilst designing the booklet, data was collected about the views and desires of the young Christians of Muurame and their youth leader. Based on these desires I produced a material booklet which includes subjects needed to organize a group leader training program. The topic was current because Muurame parish wanted to update their group leader education program. The thesis was commissioned by Muurame parish.</p> <p>In the theory segment I discussed the roles of the group leader, training of the group leaders and the role of a youngster in a parish. In the group leader training material I wanted to take into account equally the desires of both the youth leader and the young Christians. Also the subjects discussed in the theory segment were included in the group leader training material.</p>		
Key words Group leader, Group leader training, Muurame parish, Youth work		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Isonen. Isonen on rippileirin ja isoskoulutuksen käynyt konfirmoitu nuori. Isonen toimii rippileireillä, ja seurakunnan muussa toiminnassa ryhmänohjaajana.

RKS 17. Rippikoulusuunnitelma 2017 on kirkkohallituksen julkaisema linjaus sille, mitä rippikoulussa tulee ottaa huomioon. Vuoden 2017 versio korvasi edellisen rippikoulusuunnitelman vuodelta 2001.

Webropol- kysely. Webropol on kyselyjen laatimiseen ja analysointiin tarkoitettu ohjelma. Webropol- kyselyyn voi jakaa linkkinä vastaajaryhmälle, ja vastauksien tultua niitä pystyy analysoimaan.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	3
3 ISOSEN ROOLIT	5
3.1 Isonen esimerkkinä	6
3.2 Isonen ohjaajana.....	7
3.3 Isonen leiriläisten tukena.....	8
4 ISOSTEN KOULUTTAMINEN	11
4.1 Erilaiset oppijat.....	12
4.2 Isosten valinta	13
5 NUORI SEURAKUNNASSA.....	15
6 TUTKIMUKSEN TEKEMINEN	17
6.1 Nuorisotyönohjaajan haastattelu	17
6.2 Kysely isosille	19
7 ISOSKOULUTUSMATERIAALIN TEKEMINEN	21
8 POHDINTA.....	25
LÄHTEET.....	26
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni teen isoskoulutusmateriaalin Muuramen seurakunnalle. Muuramen seurakunnassa nuorisotyönohjaajat ovat havahtuneet siihen, että isosten osaamisessa ja uskalluksessa on havaittu tiettyjä toistuvia puutteita. Nämä puutteet juontavat luonnollisesti juurensa isoskoulutuksesta. Lähdin luomaan isoskoulutusta juuri nimenomaan Muuramen seurakunnalle. Muuramesta löytyy runsaasti valmiita isoskoulutusmateriaaleja, joista toiset ovat uudempia toisten taas ollessa vanhempia. Ulkopuolisen tekijän yleispäteviksi valmistamat oppaat eivät kuitenkaan tunnu istuvan täydellisesti Muuramen seurakunnan tarpeisiin. Jokaisesta valmiista materiaalista löytyy jotain hyvää, mutta samalla myös jotain huonoa. Tarve juuri heille räätälöidystä isoskoulutuksesta nousi siis Muuramesta, ja minä satuin olemaan oikeaan aikaan vailla aiheita opinnäytetyölleni.

Rippikouluun tulevat nuoret ovat vuosittain erilaisia. Ei riitä, että ainoastaan rippikouluopetus muuttuu ja muokkautuu vastaamaan tämän päivän tarpeita. Myös isoskoulutuksen on muututtava nuorten mukana. Osaavat isokset vähentävät rippikoulutyöntekijän työtaakkaa huomattavasti, ja tähän päivään päivitetty isoskoulutus antaa myös siihen osallistuville nuorille parempia eväitä elämään. Opinnäytetyöni tarkoitus on tuottaa isoskoulutusmateriaali, joka tarttuu vanhassa isoskoulutuksessa olleisiin ongelma-kohtiin, ja pyrkii korjaamaan ne. Samalla uusi materiaali ottaa huomioon myös nuorten isoskoulutukselle asettamat odotukset. Uusi isoskoulutusmateriaali on räätälöity nimenomaan Muuramea ajatellen, joten kehityskohdat on helppo tunnistaa.

Isoskoulutusmateriaalin tuottamisen lisäksi opinnäytetyössä käsitellään Isosen erilaisia rooleja rippileireillä, isosten kouluttamista ja koulutuksessa huomioon otettavia eroja oppijoissa, sekä nuoren asemaa seurakunnassa. Työssä käsiteltäviä aiheita voidaan sekä työntekijän, että nuoren seurakuntalaisen näkökulmasta. Työntekijän ja nuoren seurakuntalaisen mielipiteet ovat

molemmat tärkeitä seurakunnan toiminnan suunnittelun kannalta. Tästä syystä halusin tuoda työhöni huomioita kummastakin näkökulmasta.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Lähtiessäni tekemään opinnäytetyötä, valitsin itselleni kaksi kehittämistehtävää. Ensimmäinen kehittämistehtäväni on tuottaa Muuramen seurakunnalle personoitu isoskoulutusmateriaali. Tarkoitukseni on tuottaa tulostettavat sivut vihkoon, jonka isoskoulutusta pitävä nuorisotyönohjaaja voi ottaa pohjaksi isoskoulutukseen. Vihossa ei ole valmiita oppikokonaisuuksia, vaan isoskoulutuksen kannalta tärkeät teemat apukysymyksineen, joiden perusteella isoskoulutus toteutetaan. Vihkoa tuotettaessa on keskitytty Muuramen seurakunnan nuorisotyönohjaajien havaitsemiin puutteisiin isosten osaamisessa aiempina vuosina. Nämä puutteet on pyritty paikkaamaan siten, että uutta materiaalia hyödyntävän isoskoulutuksen käyneet nuoret hallitsisivat ne asiat, joissa aiempina vuosina on ollut kehitettävää. Puutteet ja kehityskohteet on selvitetty haastatteleamalla Muuramen nuorisotyönohjaaja Sari Höylää.

Toinen kehittämistehtäväni on huomioida nuorten tarpeet ja odotukset isoskoulutukselta. Isot ovat valtaosa hyöty rippikoulutyöntekijälle, mutta isoskoulutuksesta tulisi silti olla suurin hyöty nuorille itselleen. Jos isoskoulutuksen tekee tähtäimessä ainoastaan työntekijän etu, sen mielekkyys nuorten silmissä varmasti kärsii. Pyrin suunnittelemaan isoskoulutusmateriaalin siten, että myös nuorten isoskoulutukselle asettamat odotukset ja tavoitteet pääsevät täytymään. Nuorten mielipiteitä isoskoulutuksen puutteista ja vahvuuksista, sekä heidän odotuksistaan keräsin Webropol-kyselyllä. Kyselyyn vastasivat tällä hetkellä isoskoulutuksessa olevat, ja sen jo aiempina vuosina käyneet.

Suunnitellessa isoskoulutusta, jumittuu helposti tuijottamaan vain yhtä kehitystarvetta ja korjattavaa asiaa. Tässä tilanteessa tulee usein luoneeksi uuteen suunnitelmaan uuden korjaamista vaativan aukon. Nuoria on monenlaisia ja isoskoulutukseen tulevat nuoret tulevat hyvin erilaisista lähtökohdista. Toiset nuoret tuntevat olonsa jo koulutuksen alkaessa luontevaksi ohjaustilanteissa. Heille yksi motiivi lähteä isoseksi saattaa olla juurikin se, että he haluavat

päästä johtamaan ryhmää ja olemaan esillä. Toinen ääripää taas tuntee olonsa hyvin epävarmaksi esiintymistilanteessa. He lähtevät isoskoulutukseen juurikin saamaan itseluottamusta ryhmän ohjaamiseen ja esiintymistilanteisiin. Tällaiset ääripäät täytyy ottaa huomioon isoskoulutusta suunnitellessa. Oppijoita on myös erilaisia. Toiset oppivat tekemällä ja kokemalla, toiset taas kuuntelemalla. Yksi Muuramen seurakunnan isoskoulutuksessa havaituista aukoista on se, etteivät nuoret ole päässeet tarpeeksi harjoittelemaan tilanteita, joissa heidän tulee olla esillä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi esiintyminen sketseissä, yhteisleikin ohjaaminen ja hartauden pitäminen (Höylä 2018). Lähtiessäni suunnittelemaan koulutusta tähän ongelmaan tarttuvaa koulutusta, on varottava, ettei koulutuksesta tule liian esiintymispainotteinen. Sellainen saattaisi työntää luotaan nuoria, jotka eivät koe oloaan luonnolliseksi esiintymistilanteissa. Koulutuksen sävyn on tärkeää olla sellainen, josta kaikille on selvää, että siellä ollaan nimenomaan oppimassa.

3 ISOSEN ROOLIT

Moni saattaa lähteä isoseksä puhtaasti siitä syystä, miten mukava kokemus oma rippileiri oli. Isonen on kuitenkin syytä muistaa, ettei hän ole tullut leirille kokemaan uudestaan omaa rippileiriään, vaan osaksi tiimiä, johon kuuluvat myös työntekijät. Yhdessä tiimi luo omanlaisensa rippileirin täynnä uusia muistoja, eikä suinkaan kopiota aiempien vuosien onnistuneista leireistä. Isonen rooliin kuuluu paljon vastuuta ja hoidettavia tehtäviä. Tämän tulisi selvitä nuorelle viimeistään isokoulutuksessa, jotta leirillä ei tulisi yllätyksiä tehtävän työn määrästä. Kaiken työn keskellä isoselle jää toki myös vapaa-aikaa. Isosten tulisi kuitenkin viettää tämä vapaa- aika yhdessä leiriläisten kanssa touhuten, eikä omassa pikku porukassa hihitellen (Peitso & Nieminen 2018, 5).

Artikkelissa ”Isostoiminnan rikkaus – leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi” Jouko Porkka (2005) on tehnyt tutkimusta siitä, millainen on hyvä isonen seurakunnan työntekijän silmissä. Porkkan tutkimuksesta selviää, että arvostetuimmat piirteet isosessa liittyvät isosen hyvään asenteeseen ja kykyyn tehdä yhteistyötä sekä kantaa vastuuta. Tutkimuksen perusteella isoselta ei yleisesti odotetta erityisosaamista tai kattavaa tietopohjaa uskonnollisista kysymyksistä, vaan sitä tärkeämpää on myönteinen asenne ja mielenkiinto kristinuskoon. (Porkka 2005, 88-89).

Rippileirillä isonen on tärkeä välikäsi työntekijän ja rippikoululaisen välillä. Rippikoululaisen ja rippikoulun työntekijän ikäero saattaa suurimmillaan olla jopa lähes 50 vuotta. Isonen taas on lähellä rippikoululaisen omaa ikää, joten rippikoululaisen on usein helpompi samaistua isoseen, kuin aikuiseen työntekijään. Isosella on monia erilaisia rooleja rippileirin aikana ja jo sitä ennen. Näitä rooleja ovat tavallisesti esimerkkinä toimiminen, leikkien ohjaaminen, hartauksien pitäminen, sketsien esittäminen, leiriläisten tukeminen ja yleisenä valvovana silmäparina toimiminen. (Peitso & Nieminen 2018, 1-4.)

3.1 Isonen esimerkkinä

Isonen toimii leirillä esimerkkinä sekä sääntöjen noudattamisessa, että hyvissä käytöstavoissa. Isoiset ovat rippileiriläisille roolimalleja. Tämä ei ole isosten ensimmäinen kerta rippileirillä, joten he tietävän miten leirillä toimitaan. Nuoret ottavat siis helposti mallia isosesta, niin hyvässä kuin pahassakin. Myös aikuisten työntekijöiden on johdettava toimintaa omalla esimerkillään siinä missä isostenkin, mutta koska leiriläiset samaistuvat isoseen niin paljon helpommin, on erityisesti isosen esimerkki kultaakin kalliimpi. Juuri samaistumisen helppouden takia isosilta tulleet opit jäävät usein työntekijän opetuksia paremmin leiriläisten päähän (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2017, 45). Yhteiset säännöt koskevat aivan jokaista leirille osallistuvaa, niin leiriläisiä, isosia, kuin työntekijöitäkin. Jos leirille valikoitunut isonen laiminlyö näitä sääntöjä, on leiriläisille hankala perustella, miksi heidän puolestaan tulisi niitä noudattaa.

Esimerkillisesti toimiminen ei rajoitu ainoastaan sääntöjen ja käytöstapojen noudattamiseen. Näiden lisäksi isonen on esimerkkinä kaikessa muussakin toiminnassa. Kun leirillä alkaa jokin aktiviteetti, esimerkiksi ulkoilu tai yhteislaulu, isonen on innolla mukana osallistumassa. Pitkälle leirille mahtuu varmasti monta tilannetta, jossa väsymys painaa, eikä jaksaisi osallistua johonkin ohjelmanumeroon, mutta isosen vastuuseen kuuluu silti osallistua toimintaan mukisematta. Jos isonen ryhtyy aktiviteetin alkaessa vänkäämään vastaan ja mutisemaan ohjelman typeryydestä, tämä negatiivinen ilmapiiri lähtee helposti leviämään muihin isosiin ja leiriläisiin. Kaikkia meitä väsyttää joskus, mutta isosen ammattitaitoon kuuluu oppia säännöstelemään omia voimiaan siten, että saa tarvittavan levon silloin kun on levon aika.

Isonen on myös esimerkki kristitystä nuoresta. Jos leiriläisillä ei ennen rippikoulua ole yhteyksiä kirkkoon, voi heillä olla mielikuva siitä, että seurakunnan toiminnassa ovat mukana vain aikuiset ja vanhukset. Kyseiseen harhaluuloon olen törmännyt usein työskennellessäni rippileireillä. Isonen toimii mallikappaleena siitä, että kyllä myös nuoret ovat osa seurakuntaa, ja

tärkeä osa ovatkin. Isokset näyttävät leiriläisille toteen sen, että seurakunnasta löytyy mahdollisuuksia yhdessä tekemiseen myös rippikoulun loputtua (Köykkä 2014, 42). Tällä osa-alueella isonen on parhaimmillaan ollessaan vain oma itsensä. Isosen ei tarvitse esittää hartaampaa tai hurskaampaa kuin todellisuudessa onkaan. Ollessaan oma itsensä, isonen näyttää esimerkiksi, että jokainen meistä on arvokas. Tämän takia on tärkeää, että isosiksi valitaan erilaisia nuoria. Monenkirjava isosjoukko viestii, että seurakuntaan mahtuvat aivan kaikenlaiset ihmiset. (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2017, 45.)

3.2 Isonen ohjaajana

Ryhmänohjaajana toimiminen on yksi isosen keskeisimpiä tehtäviä. Iso osa isosen ajasta rippileirillä, kuluu juurikin ryhmän ohjaamiseen, tai ohjaamisen suunnitteluun. Isokset ovat leireillä vielä oppimassa itsekin, joten kukaan ei oleta heidän olevan luonnonlahjakkuuksia ryhmän ohjaamisessa jo alkumetreiltä lähtien (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2017, 21). Silti isoskoulutuksen, ja isosen itsensä tulisi panostaa ryhmänohjaamisen harjoitteluun, sillä siihen liittyvät taidot tulevat leireillä tarpeeseen. Tilanteissa, joissa isokset ohjaavat koko rippikoulu-ryhmää on parasta, että yksi hoitaa varsinaisen ohjeiden antamisen. Liian monta seppää takomassa samaa ohjetta aiheuttaa ainoastaan sekaannusta. Ensikertaa leikkiä tai harjoitusta ohjaavaa isosta kuitenkin varmasti lohduttaa, että rinnalla on muu isosryhmä, joka hyppää hätiin jonkin mennessä pieleen. Isolle ryhmälle ohjelman vetämistä kannattaa harjoitella jo isoskoulutuksen aikana mahdollisimman paljon, mutta kaiken harjoittelunkin jälkeen ryhmän ohjaaminen ei aina ole niin kovin helppoa. Hankaluuksia ryhmänohjaamisessa ei kannata säikähtää, sillä pienet mutkat matkassa kuuluvat oppimiskokemukseen.

Isokset ohjaavat päivittäin rippileireillä omaa pienryhmäänsä tavallisesti yksin tai pareittain. Tällöin koko isosryhmä ei ole auttamassa ryhmän vetämisessä, vaan isosen tulee selvitä tilanteesta omilla taidoillaan. Isokset ovat usein enemmän tai vähemmän tuttuja leiriläisten kanssa

jo leirille tullessaan. Siksi isokset voivatkin auttaa työntekijöitä pienryhmien suunnitteluvaiheessa, jotta ryhmistä tulisi toimivia. Jos suunnitteluvaiheessa on havaittavissa jonkun ryhmän olevan toista haastavampi, kannattaa harkita, haluaako haastavan ryhmän antaa ensi kertaa isosena toimivalle. Vähintään kannattaa keskustella isosen kanssa siitä, miltä ajatus haastavasta ryhmästä hänestä tuntuu.

Nuorelle on tavattoman tärkeää kuulua ryhmään, ja siksi usein oma pienryhmä tuntuukin rippikoulussa ylivoimaisesti parhaalta. Ryhmän parhaalta tuntuminen vaatii kuitenkin sen, että nuorilla on ryhmässä turvallinen olo. Jos nuoret eivät koe oloaan turvalliseksi ja hyväksytyksi ryhmässä, saattaa motivaatio ryhmän edun mukaan toimimiseksi laskea. Turvallisuuden tunnetta ryhmässä kasvattaa ryhmän omien sääntöjen laatiminen. Sääntöjen tulisi olla ryhmän itsensä laatimia, jotta ne on helppo ottaa osaksi omaa toimintaa. Turvallisen ilmapiirin kannalta on tärkeää, että isonen kiinnittää huomiota ryhmän sisäiseen ryhmähenkeen. Ryhmässä kaikkien tulisi pystyä puhumaan omista ajatuksistaan ilman pelkoa tuomitukseksi tulemisesta. Isonen voi pyrkiä kohentamaan ryhmähenkeä kaikenlaisilla yhteistyö- ja tutustumisharjoituksilla. (Kiilunen, Rantavuori & Salo 2002, 47- 52.)

3.3 Isonen leiriläisten tukena

Alkaessani muistella omaa rippikouluani, mieleen tulee moniakin asioita. Leirikeskus, mahtavat työntekijät, leirijumalanpalvelukset riihikirkossa, iltaohjelmat ja iltahartaudet. Ennen mitään näistä muista ajatuksista, päähäni kuitenkin putkahti yksi muisto ylitse muiden. Se muisto on isokset. Noin kymmenen vuotta rippikouluni jälkeen pystyn vieläkin nimeämään jokaisen omalla leirilläni mukana olleen isosen ilman sen suurempaa pohtimista. Nimenomaan osaavat isokset olivat suurin syy sille, että itse päätin lähteä mukaan isostoimintaan. Tämä oma kokemukseni toimii todistuksena kaikelle sille puheelle isosten tärkeydestä rippikoululaisille.

Isoiset todella ovat rippileiriläisille valtavan tärkeä osa rippikoulua. Isoiset keksivät leiriläisille paljon hauskaa touhuamista, toisina hetkinä ohjatun toiminnan muodossa, ja toisina taas vain omana persoonanaan touhuttaessa. Kaikki hauskimmat ja mukavimmat asiat kulkevat isosten mukana leiriltä leirille, ja synnyttävät perinteen (Köykkä 2014, 41). Isonen, joka touhuu leiriläisten kanssa koko päivän, tarjoaa rippikoululaiselle paljon helpommin lähestyttävän kohteen, kuin aikuinen työntekijä. Leiriläisten voi olla helpompi puhua oman ikäiselle isoselle henkilökohtaisista asioista. Työntekijöillä olisi koulutuksensa ja kokemuksensa puolesta paremmat mahdollisuudet auttaa leiriläistä tämän huolenaiheen kanssa, mutta silti isosille tullessaan kokemuksien mukaan puhumaan helpommin. Siksi isosen täytyykin olla valmiina toimimaan kuuntelijana tarpeen kohdatessa. Isonen ei koskaan ole yksin kuunteluvastuunsa kanssa, vaan hän voi turvautua työntekijän apuun, jos kokee ettei kykene tarjoamaan leiriläiselle tarvittavaa tukea.

Usein mielikuva osaavasta ja tehokkaasta isosesta, on energinen innostaja ja kova ääninen tunnelman nostattaja. Jokaisen isosen ei kuitenkaan tarvitse olla tällainen keskustelunvirittäjä, vaan monenlaisia isosia tarvitaan. Leiriläisen voi usein olla helpompi lähestyä ongelmansa kanssa rauhallisempaa isosta. Myös menevien ja liikkuvien isosten on tarpeen vaatiessa osattava pysähtyä paikalleen kuuntelemaan. Ihmisen saadessa puhua toiselle keskeytyksettä, vahvistuu hänen tunteensa oman asiansa tärkeydestä. Tarkentavia kysymyksiä saa ja kannattaa kysyä, mutta omia sanoja ei saa laittaa toisen suuhun. Isonen ei tule missään tapauksessa välillä vastoinkäymisiä kohdannutta leiriläistä, vaikka heistä tuntuisikin oikeiden rohkaisevien asioiden olevan hukassa. Sanoja ei aina edes tarvita, tärkeintä on kohtaaminen. (Kiilunen, Rantavuori & Salo 2002, 38- 39.)

Jos leiriläinen etsii isosen käsiinsä ja kaipaa kuuntelijaa, on keskustelu hyvä viedä rauhalliseen paikkaan, missä keskustelu ei häiriinny muiden leiriläisten toiminnasta. Katsekontaktilla, ja kysymyksillä isonen tuo esille olevansa kiinnostunut kuulemaan mitä leiriläisellä on sanottavanaan. Liikaa johdattelevia kysymyksiä tulee silti varoa, isonen on tilanteessa kuuntelemassa toisen huolia, eikä puhumassa omistaan. Jokainen kokee asioita eri tavalla, eikä ihmisellä ole

oikeita ja väärää tuntemuksia. Isosella saattaa olla takanaan hyvin samankaltainen kokemus, kuin josta hänelle uskoudutaan. Isosen tulee silti huomioida leiriläisen tuntemukset eikä vähätellä niitä, koska ne eroavat hänen omasta kokemuksestaan. Hiljaisuudessa ei ole mitään varottavaa, kaikkeen ei tarvitse osata vastata ja sen voi myös kertoa toiselle. (Peitso & Nieminen 2018, 23.)

4 ISOSTEN KOULUTTAMINEN

Isokset ovat merkittävä osa rippikoulukokemusta, ja ajatus leiririppikoulusta ilman isosia tuntuu täysin mahdottomalta. Isosten merkitys niin työntekijöille, kuin rippikoululaisillekin on valtaisa. Isosten tärkeydestä leiririppikoulussa kertoo se, että isostoiminnan juuret juontavat yhtä kauas, kuin leirimuotoisen rippikoulunkin. Kesällä vuonna 1937 järjestettiin ensimmäiset leiririppikoulut Nurmijärvellä. Ensin järjestettiin leiri tytöille, ja myöhemmin kesällä pojille. Nykyinen isostoiminta on saanut pohjansa jo näillä leireillä, joilla oli käytössä isoja siskoja ja isoja veljiä. Ison siskon ja ison veljen mallin kehittäjä oli Irja Kilpeläinen. Tuolloin käytössä ei vielä ollut isokoulutuksen kaltaista koulutusta, mutta Kilpeläinen oli määritellyt isojen siskojen ja isojen veljien tehtävät hyvin saman kaltaiseksi, kuin isosen tehtävät tänä päivänä. (Porkka 2004, 7-8.)

Isonen oppii kaikkein eniten varsinaisella rippileirijaksolla. Isosta ei tietenkään voi heittää leirille ilman valmisteluja, mutta leirillä isosen motivaatio uuden oppimiseen on kaikkein korkeimmillaan. Missään tilanteessa ei saa olettaa, että leirille tulleet isokset, ovat jo täysin valmiita kaikessa mitä heiltä odotetaan. Siirtymä leiriläisestä isoseksi on valtaisa askel, vaikka ikäeroa leiriläisiin kertyy pienimmillään vain vuosi. Vaikka isonen viettäisi vuoden tai kaksi isokoulutuksessa keräten valmiuksia leiriä varten, lopullinen oppiminen tapahtuu silti vasta käytännössä leirijaksolla. Pienet asiat ohjaavat silti isosen kehitystä jo koko pitkän isokoulutuksen ajan seurakuntaelämän arjessa. Jotta isonen osaisivat suhtautua tuleviin leiriläisiin tarvittavalla kunnioituksella, on heitä kohdeltava vastaavanlaisella kunnioituksella koko isokoulutuksen ajan. (Köykkä 2014, 42- 43.)

Isokoulutuksessa on tärkeää, että nuorille tulee selväksi, ettei heiltä odoteta täydellisyyttä ja valmiin isosen elkeitä. Työntekijän on tärkeä korostaa nuorille, että he voivat aina tarvitessa luottaa työntekijän apuun ja tukeen. Työntekijän tulee olla kärppänä auttamassa, jos isonen ei tiedä miten toimia. Työntekijän tuki ja kannustus on isoselle hyvin tärkeää ensimmäisillä ja

vielä myöhemmilläkin rippileireillä. Tätä kannustusta tulisikin riittää joka ikiselle isoselle mahdollisimman usein. Työntekijän kuuluu myös pitää huolta, että isosilla on kaikki henkiset ja fyysiset tarveaineet, joita he vastuualueidensa hoitamiseen tarvitsevat. Isokset tarvitsevat työntekijältä tukea myös muilla aluilla, kuin käytännön isostehtävissä. Työntekijän tulee olla tukena myös isosen mieltä askarruttavien kristillisten kysymysten äärellä, ja kuulla heidän huolensa. (Peitso & Nieminen 2018, 5.)

4.1 Erilaiset oppijat

Erilaisten oppijoiden huomioonottamista isoskoulutuksessa edesauttaa suuresti ennakkotiedot. Jos työntekijällä on jo ennakkoon tiedossa isoskoulutukseen tulevien mahdolliset oppimisvaikeudet, voi hän paremmin suunnitella toimintaa heidät huomioon ottaen. Nuoren oma persoona ei kuitenkaan saa koskaan jäädä diagnoosien varjoon. Työntekijä ei tarvitse tietoonsa diagnoosia, jotta voisi sen avulla määritellä nuoren, vaan tukeakseen tämän oppimista. Seurakunnan toiminnassa tulee olla tilaa ja joustavuutta aivan jokaiselle. (Heino & Kuusi 2006, 10-11.)

Arviolta 10-15% lapsista kärsii oppimisvaikeuksista. Suuren prosenttiosuuden takia, jokaiselta rippileiriltä löytyy mitä luultavimmin oppimisvaikeuksien kanssa kamppaileva nuori, ellei useampikin. Rippileirin jälkeen tällaisia nuoria päätyy myös seurakunnan muuhun toimintaan ja isoskoulutukseen. Oppimisen vaikeuksia voivat olla muun muassa tarkkaavaisuuden ylläpitämisen vaikeus, hankaluus lukea ääneen tai hankaluus sisäistää lukemaansa. Rippikoulussa oppimishäiriöiden tunnistaminen on usein helppoa, sillä leirille ilmoittautuessa usein kerrotaan tällaisista asioista ilmoittautumislomakkeessa. Tarkkaavainen nuorisotyöntekijä säilyttää nämä tiedot, ja on tietoinen myös isoskoulutukseen tulevien mahdollisista oppimisvaikeuksista. (Riihimäki 2005, 190- 192.)

Erilaisten oppijoiden läsnäolo isoskoulutuksessa pakottaa miettimään millä tavoin vanhoja isoskoulutustapoja tulisi muuttaa. Jos joukossa on isonen, jolla on hankaluuksia ääneen lukemisessa, ei ole kannattavaa luetuttaa raamatunkohtia ääneen isosryhmän kesken. Turvalliseksi rakennetusta ilmapiiristä huolimatta, ei koulutettava välttämättä koe oloaan mukavaksi joutuessaan lukemaan ääneen tekstiä koko ryhmän edessä. Samoin jos koulutettavina on monia, joille tekstin kirjoittaminen tuntuu hankalalta, kannattaa työntekijän välttää laajojen muistiinpanojen kirjoittamista. Isoskoulutusta ei voi rakentaa yhden erilaisen oppijan ympärille, vaan siitä tulisi pyrkiä kehittämään mahdollisimman monipuolinen kokonaisuus, josta löytyy jokaiselle jotakin.

4.2 Isosten valinta

Aiemmin isoskoulutukseen valittiin ainoastaan sellaisia nuoria, jotka osoittivat työntekijöiden mielestä hyvän isosen piirteitä. Isoskoulutukseen päässeet pääsivät tavallisesti kaikki isosiksi leireille, sillä koulutukseen oli valittu vain sopivimmilta vaikuttavat hakijat. Onneksi tästä menettelystä on nykyään päästy eroon, ja isoskoulutukseen pääsevät kaikki halukkaat. Leiripaikkoja ei välttämättä riitä aina kaikille, mutta jokainen halukas pääsee käymään koulutuksen. (Porkka 2005, 92.) Isoskoulutukseen tulevien päätavoite on usein päästä isoseksi kesä rippileirille. Tämä ei aina ole kaikkien kohdalla mahdollista, mutta usein ilman leiripaikkaa jääneitä isosia pyritään hyödyntämään muussa toiminnassa. Isosia tarvitaan myös esimerkiksi varhaisnuortenleireillä, sekä seurakunnan erilaisissa tapahtumissa.

Tärkein kriteeri isosvalinnan tekemisessä on oikeudenmukaisuus. Joskus valinta voi olla helppo, mutta useammin se luultavasti on todella haastava. Erilaisilla isosilla on paljon erilaista annettavaa, ja heistä voi olla hanakala yrittää muodostaa monipuolisia isosjoukkoja rippileireille. Nuoren kokiessa kielteisen päätöksen isospaikastaan, on olemassa riski, että tämä päätös on vaikuttanut hänen näkemykseensä kirkosta pysyvästi (Porkka 2005, 92). Siksi nuorisotyönohjaajan on tärkeä keskustella valinnoista isosten kanssa, joita päätökset vaivaavat.

Joskus valinta on selvä. Nuorella ei välttämättä ole valmiutta selvittää isosen velvollisuuksista, tai nuoren ja työntekijän välillä vallitsee luottamuspuola. Joskus kielteiselle päätökselle ei ole muuta syytä, kuin leiripaikkojen vähyys. Taitavia isosia saattaa olla enemmän kuin leireille mahtuu. Eritoten tässä tilanteessa päätöksestä keskustelu on tärkeää, ja nuorelle tulisi etsiä toinen kiinnostava luottamustehtävä. Viimeistään ensi kesänä tämä nuori tulisi ottaa leirille. Tasavertaisten isosten välillä valitsemisesta kaikkein oikeudenmukaisinta tekee puhdas arpo-
minen. (Porkka 2005, 92.)

5 NUORI SEURAKUNNASSA

Rippikoulu ja isostoiminta ovat merkittävä osa nuoren seurakuntalaisen roolia seurakunnassa. Nuoren jäsenyys kirkossa ei ala rippikoulusta, vaan kasteen yhteydessä, mutta rippikoululla on silti merkittävä rooli nuoren seurakunnallisen elämän alussa. Ennen rippikoulua tapahtuva seurakunnantoimintoihin osallistuminen on usein lähtöisin jostain muualta kuin nuoresta itsestään. Kasteeseen ei vauva-ikäisellä ole paljoa sanottavaa, ja seurakunnan leirille lähtiessä, ala-asteikäinen tuskin pysähtyy miettimään seurakunnan perustehtävän merkitystä hänelle itselleen. Rippikouluun lähteminen ja sen jälkeen seurakunnan toimintaan mukaan lähteminen on nuoren itsensä tietoinen valinta. Sikäli tämän voi käsittää nuoren seurakuntaelämän uudeksi aluksi, tai vähintäänkin itsenäisen seurakuntaelämän aluksi. (Köykkä 2014, 16-17.)

Osa nuoruutta on itsensä etsiminen. Nuori on kehittyvä ihminen, joka etsii omaa identiteettiään. Seurakunnan tulisi tarjota ympäristö, jossa nuori voi etsiä itseään seurakunnan toiminnasta, sillä kaiken osuessa kohdalleen, nuori saattaa löytää itselleen juuri seurakunnasta sen yhteisön, johon hän haluaa kuulua. Nuoruuteen kuuluvat kriisit voivat joskus olla rajuja ja pelottavia. Nuori saattaa tarvita paljonkin tukea tuntiessaan olonsa keskeneräiseksi. Jos tätä tukea tulee seurakunnan suunnalta, nuoren silmissä seurakunta näyttäytyy hyvässä valossa myös tulevaisuudessa. (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2012.)

Stereotyypinen käsitys kirkon nuorisotyöstä, on tunkkaisessa kirkon salissa kokoontuva sakki. Nuorisotyön ei kuitenkaan tarvitse olla vain tätä. Seurakunnan työntekijöiden tulisi jalkautua nuorten joukkoon, sinne missä nuoret liikkuvat. Kirkko on missä tahansa, missä sen jäsenet ovat, sen toiminta-alue ei rajoitu ainoastaan seurakunnan tonteille. Tämän päivän nuorisolle luonteva tapa viettää vapaa-aikaa on kuljeskelu ja oleilu. Toiminnalla ei ole niin suurta merkitystä kuin yhdessä ololla. Nuorisotyönohjaajien tulisikin lähteä itsekin näihin paikkoihin, jossa nuoret ovat. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi kauppakeskukset ja leikkipuisot. Tämä nuorisotyö ei perustu ohjelman järjestämiseen ja ohjaamiseen, niin kuin perinteinen

seurakunnan nuorisotyö, vaan tarkoituksena on tarjota nuorille tilaisuus puhua, jos puhuttavaa on. (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2012.)

6 TUTKIMUKSEN TEKEMINEN

Kehittämistehtävinäni oli tuottaa personoitu isoskoulutusmateriaali Muuramen seurakunnalle, sekä huomioida nuorten tarpeet ja odotukset isoskoulutukselle. Muuramen seurakunta on minulle työympäristönä tuttu. Tunnen työntekijät ja nuoret, joten kehityskohtien kartoittaminen ei ollut hankalaa. Päätin että paras tapa isoskoulutusmateriaalin pohjustamiseen, oli pyytää henkilökohtainen tiedonanto Muuramen nuorisotyöntekijä Sari Höylältä. Tämän tiedonannon perusteella pystyin määrittelemään kehityskohteet suunnitellessani uutta isoskoulutusmateriaalia. Höylältä myös sain tietoa toimivaksi koetuista käytänteistä, joita ei kannata lähteä muuttamaan.

Paras tapa kerätä tietoa siitä, mitä nuoret Muuramen isoskoulutuksesta ajattelevat, oli mielestäni anonyymi Webropol-kysely. Päädyin nimenomaan anonyymiin kyselyyn, sillä vastaajan henkilötiedot eivät ole tuloksen kannalta olennaista tietoa. Anonyyminä vastatessa nuoret saavat myös vastata mitä oikeasti ajattelevat, ilman pelkoa siitä, että joku pahoittaisi mielensä heidän sanomisistaan. Nuorten vastauksista sain parhaimman mahdollisen käsityksen siitä, mitä mieltä nuoret itse ovat isoskoulutuksesta. Isoskoulutusmateriaalia tehdessäni nuorten toiveet ja odotukset isoskoulutukselle ovat tärkeä lähde, jotta pystyn tekemään nuorille mielekkään isoskoulutuksen. Tavoitteenani oli, että isosten ja nuorisotyöntekijöiden toiveet kohtaisivat tuottamassani isoskoulutusmateriaalissa.

6.1 Nuorisotyönohjaajan haastattelu

Muuramen isoskoulutuksessa on viime vuosina ollut käytössä vuoden mittainen isoskoulutus. Isoskoulutus jakautuu syys- ja kevätkauteen. Molempiin kausiin kuuluu kuusi kokoontumiskertaa sekä yksi viikonlopun kestävä isoskoulutusleiri, eli kokoontumiset ovat noin joka toinen viikko. Tämä malli on Muuramessa havaittu erittäin toimivaksi. Muuramesta löytyy kokemusta myös kaksi vuotta kestävästä isoskoulutuksesta, sekä malleista, joissa isoskoulutus

hoidetaan muutamissa viikonlopun mittaisissa intensiivijaksoissa. Varsinaisten isokoulutuskertojen lisäksi, aiemmin on ollut käytössä isospassi, johon on kerätty leimoja erilaisiin tapahtumiin osallistumisesta. Passiin piti kerätä tietty määrä leimoja, jos kesällä mieli isoseksä. Passin käytöstä on kuitenkin luovuttu, koska se koettiin liian pakottavaksi tekijäksi. Isokoulutus toimii paremmin, kun halu lähteä mukaan kirkon muihin tilaisuuksiin, tulee isoselta itseltään, velvollisuuden täyttämisen sijaan. (Höylä 2018.)

Isokoulutusmateriaalia suunnitellessani pyrin olemaan muuttamatta radikaalisti toimiviksi havaittuja osa-alueita. Säännöllinen, vuoden kestävä, noin joka toinen viikko tapahtuva koontuminen on Muuramessa havaittu muita malleja paljon toimivammaksi, joten sen ympärille suunnittelin materiaalin. Liitteistä löytyvässä materiaalivihossa on siis aihealue kahdelletoista isokoulutuskerralle, sekä kahdelle viikonlopun mittaiselle leirille. Höylän mukaan Muuramen isokoulutuksesta löytyy osa-alueita, joilla isosten osaaminen on huippu luokkaa. Nämä osa-alueet tulisi sisällyttää myös uuteen isokoulutusmateriaaliin, sillä niistä on havaittu hyviä tuloksia Muuramen rippileireillä. Isosten osaaminen on hyvällä tasolla isosen roolia käsittelevissä kysymyksissä. Isokset esimerkiksi viettävät vapaa-aikansa leiriläisten kanssa, yhdessä touhuten, eivätkä pyri eristäytymään muusta ryhmästä omiin hommiinsa. Isokset ovat siis leirillä leiriläisiä varten. Huolimatta yhteisestä ajasta, ja leiriläisiin tutustumisesta, Muuramen isokset ovat löytäneet hyvin roolinsa ryhmänohjaajina. He eivät ole leirillä pelkästään hankkimassa uusia kavereita, vaan osana ohjaajaryhmää. Isosten ja työntekijöiden välinen kommunikaatio toimii. (Höylä 2018.)

Vaikka Muuramen isosilta löytyy osaamista ja motivaatiota monella alueella, on kehityskohteita aina silti olemassa. Höylä nosti esiin neljä kohtaa, jotka minun tulisi eritoten sisällyttää isokoulutusmateriaaliin sitä suunnitellessani. Nämä puutteet isosten osaamisessa ovat tulleet esille aiempien vuosien rippileireillä, osa yllättävinä hetkinä ja osa yleisenä takkuamisena. Neljä erityisen tärkeää osa-alueita ovat:

- Leirijumalanpalvelus ei toimi sujuvasti

- Ryhmänohjaustaidot
- Hartauksien pito
- Oman uskonnollisen identiteetin vahvistaminen

(Höylä 2018.)

6.2 Kysely isosille

Nuorten mielipiteet olivat minulle erittäin tärkeitä isoskoulutusmateriaalia suunnitellessani. Isokset ovat rippikoulun työntekijälle valtaisa apu. Kuitenkaan isoskoulutuksen ainut ja tärkein tarkoitus ei ole tuottaa leireille osaavia apukäsiä, helpottamaan työntekijöiden taakkaa. Isokset ovat isoskoulutuksessa itseään varten, oppimassa itselleen hyödyllisiä asioita. Siksi onkin tärkeää, että tekemäni isoskoulutus vastaa nuorten odotuksiin ja toiveisiin. Jokaista yksilöä ei tietenkään voi miellyttää. Osa isosilta saaduista vastauksista poikkesivat toisistaan, mutta pyrin ottamaan suunnittelemassani materiaalissa huomioon useaan kertaan esiintyneet toiveet.

Selvitin isosten ajatuksia isoskoulutuksesta Webropol-kyselyllä. Pyrin pitämään kyselyn lyhyenä, jotta kesken kyselyn ei tapahtuisi kyllästymistä, ja saisin mahdollisimman kattavia vastauksia. Kyselyyn valikoitui ainoastaan neljä kysymystä. Valitsin laajoja ja vapaamuotoisia kysymyksiä, joihin jokainen sai vastata omin sanoin. Jaoin kyselylomakkeeseen vievän linkin Muuramen nuorisotyöohjaajalle Sari Höylälle, joka jakoi sen eteenpäin isosille. Linkin kyselyyn saivat sekä uudet, tällä hetkellä koulutuksessa olevat isokset, että jo aiempina vuosina isoskoulutuksen käyneet. Vastauksia kyselyyn sain 15 - 17 kappaletta kysymyksestä riippuen. Ero vastausten määrässä eri kysymysten kohdalla johtuu siitä, että mitään kysymystä ei ollut säädetty pakolliseksi kysymykseksi. Jos nuori ei osannut vastata johonkin kysymykseen, hän saattoi jättää kyseisen kohdan tyhjäksi. Kysymyksillä pyrin selvittämään isosten odotuksia isoskoulutukselta, isoskoulutuksen vaikutuksia nuoriin, sekä isoskoulutuksen kehitettäviä ja toimivia osa-alueita. Kyselystä löytyneet kysymykset olivat seuraavanlaiset:

1. Millaisia odotuksia sinulla oli isoskoulutukselle, kun ilmoitit siihen mukaan?
2. Mitä isoskoulutus on sinulle merkinnyt, tai antanut?
3. Mitä hyviä asioita isoskoulutus sisälsi?
4. Mitä kehitettävää isoskoulutuksessa oli?

Jokaisessa muussa kysymyksessä vastaajia oli 17 kappaletta, paitsi viimeisessä vain 15 kappaletta. En usko, että neljän kysymyksen kyselyssä oli kyse kyllästymisestä, vaan siitä, että tämän kysymyksen tyhjäksi jättäneet eivät olleet keksineet mitään vastattavaa. Kysymys, jonka kaksi vastaajaa olivat jättäneet tyhjäksi, oli kysymys isoskoulutuksen kehityskohteista. Kyseiseen kysymykseen useampi oli vastannut ytimekkäästi, etteivät keksi kehitettävää. Tästä teen siis päätelmän, että "ei kehitettävää" -vastauksia oli vielä kaksi lisää.

7 ISOSKOULUTUSMATERIAALIN TEKEMINEN

Suunnitellessani isoskoulutusmateriaalia, pyrin ottamaan tasapuolisesti huomioon Nuorisotyöntekijä Höylän näkökulmat ja toiveet, sekä nuorten odotukset. Materiaalin tekemisessä ei täytynyt tehdä paljonkaan kompromisseja kumpaankaan suuntaan, sillä Höylän ja isosten toiveet ja kokemukset eivät riidelleet keskenään. Sen sijaan yhtenäisyyksiä löytyi paljon. Onnistuin materiaalissa ottamaan huomioon kaikki höylän ja isosten toiveet.

Isosten keskinäisissä vastaksissa oli paljon yksilöllisiä eroja. Monet isosten vastauksista nousseet kehityskohteet, olivat samassa linjassa Höylän mainitsemien kanssa. Hartauden pitoon kaivattiin lisää harjoitusta, samoin oman uskonnollisen identiteetin vahvistamiseen. Toisten mielestä isoskoulutuksessa ei ollut mitään kehitettävää. Isoskoulutuskertojen määrän suhteen oli risteäviä mielipiteitä. Joku isosista toivoi niitä lisää, ja toisen mielestä kertoja oli aivan liikaa. Siksi päätin pitäytyä Höylän parhaaksi toteamassa määrässä. Eräs isosten vastauksissa usein esiintynyt piirre oli tunne siitä, että välillä meni liian pitkiä aikoja siten, että ainoastaan vetäjä puhui. Tähän tartuin materiaalia suunnitellessani, ja tein materiaalista mahdollisimman keskustelupainotteisen. Keskustelupainotteisella koulutuksella tuetaan erilaisia oppijoita, sillä kehtäänhän ei pakoteta puhumaan. Kuuntelemalla oppijat saavat kuunnella muiden puhetta, ja keskustelemalla oppijat pääsevät ääneen.

Vuoden 2017 rippikoulusuunnitelmassa (RKS 17) korostetaan nuoren osallistumisen tärkeyttä jumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteuttamiseen rippileireillä. Pääsemällä mukaan jumalanpalveluksen suunnitteluun, jumalanpalvelus tulee rippileiriläisille tutummaksi, kuin pelkästään valmiissa jumalanpalveluksessa istumalla. Jumalanpalvelusta valmistellessaan, nuoret ymmärtävät syvemmin, mitä kaikkea tapahtumaan oikein liittyykään. (Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja 2017, 11-26.) Tästä syystä myös Muuramen rippileireillä on otettu käyttöön leirijumalanpalvelus, jonka toteuttamiseen ja valmisteluun osallistuvat kaikki leiriläiset. Muura-

men seurakunnalla on valmis leirijumalanpalvelusmateriaali, jonka kaavaa noudattaen jumalanpalvelukset suunnitellaan. Jumalanpalvelus on jaoteltu eri osiin, ja yksi isosryhmä vastaa aina yhdestä osasta isosensa johdolla. Leirijumalanpalvelus ei kuitenkaan ole ollut isosille tarpeeksi tuttu käytäntö, joten se ei ole sujunut tarvittavalla jouhevuudella.

Suunnittelemissani materiaalissa on pyritty tekemään leirijumalanpalveluksen kaikista eri osista isosille niin tuttuja, jotta kesän leireillä se sujuisi vanhalla rutiinilla. Kyseessä on melko iso asia opittavaksi yhden isoskoulutuskerran aikana, joten päätin laittaa jumalanpalveluksen teemaksi toiselle isoskoulutusleirille. Asioita oppii parhaiten tekemällä, joten leirillä tulisi harjoitella Leirijumalanpalveluksen kaavaa. Jotta isokset pääsisivät harjoittelemaan joka ikistä leirijumalanpalveluksen osaa, mielestäni paras tapa opetella asioita on rastityöskentely. Jotta jumalanpalvelus sujuisi leirillä ongelmitta, isosten täytyy hallita jokainen jumalanpalveluksen vastuu- alue. Jos jumalanpalveluksen pitämistä harjoitellaan vain toteuttamalla leirijumalanpalvelus, isokset pääsevät harjoittelemaan vain yhtä vastuu- aluetta. Rastityöskentelyssä isokset pääsevät harjoittelemaan jokaista mahdollista vastuu- aluetta, eikä mikään tule heille uutena kokemuksena rippileirillä.

Muuramessa isokset ovat omaksuneet hyvin ryhmänohjaajan identiteetin. Isokset tietävät olevansa leirillä ensisijaisesti ohjaajina ja vasta toissijaisesti kaveeraamassa rippileiriläisten kanssa. Ryhmänohjaajan identiteetin omaksumisen helppoudesta huolimatta, isosten ryhmänohjaustaidoissa on ollut havaittavissa parantamisen varaa. Ryhmänohjaus on merkittävä osa isosen vastuuta rippileirillä. Siksi ryhmänohjaustaitojen käsittely pääsi osaksi isoskoulutusmateriaalia. Ryhmänohjausta käsitellään yhtenä isoskoulutuksen kokoontumiskertana, ja leikin ohjaamista isoskoulutusleirillä. Vastauksissaan isokset kaipasivat lisää tukea ryhmän ohjaamiseen, ja siksi leikin ohjaamista käsittelevällä leirillä, jokainen isonen saakin tehtäväkseen vetää leikin jossain kohtaa isoskoulutusta, tai muuta nuorten toimintaa. Tällä tavoin kukaan ei joudu vetämään ensimmäistä leikkiään vasta rippikoulusta, vaan kaikki ovat päässeet harjoittelemaan kyseistä toimintaa.

Hartauksien pidossa on Muuramessa havaittu monenlaisia ongelmia. Isokset olivat leirillä jännittäneet hartauksien pitoa tavattoman paljon. Jännityksen lisäksi osassa isosten leirillä pitämässä hartauksissa oli suoranaisia asiavirheitä. Tämän takia hartauksien pitämisen harjoittelu täytyy ottaa isoon rooliin uudessa isoskoulutusmateriaalissa. Aiemmin hartauksien tekemistä on Muuramessa harjoiteltu isommissa ryhmissä, ja tämä on tuottanut huonoja tuloksia. (Höylä 2018.) Muuramen seurakunnassa on tänä vuonna kokeiltu hartauksien tekemistä yksin tai pareittain. Hartaudet tehdään hartauksia käsittelevän isoskoulutuskerran aikana, jotta jokaisella on aikaa paneutua asiaan kunnolla. Hartaus myös esitetään jo ennen leiriä isoskoulutuksessa, tai jossakin Muuramen seurakunnan muussa tilaisuudessa, jotta työntekijä voi antaa palautetta suorituksesta. Tällöin leirin alkaessa jokaisella nuorella on jo valmiiksi oma iltahartaus, jonka pitämisen on ehtinyt harjoitella. Lopullista päätelmää tämän toimintamallin tuloksista on mahdoton tehdä, sillä työtapana on ensimmäistä kertaa kokeilussa. Alustavat näytöt, joita itsekin olen päässyt todistamaan näyttävät kuitenkin erittäin lupaavilta, ja tämän työtapaa kehittämistä kannattaa jatkaa. Myös isosten vastauksista nousi esille hartauksien harjoittelun tärkeys. Isokset olisivat toivoneet saavansa käydä hartauksien aiheita paremmin läpi ohjaajan kanssa. Tämän toiveen otin huomioon koulutusmateriaalissa siten, että isonen saa työntekijältä palautteen hartauden pitämisen harjoittelun jälkeen. Tässä palautteessa isonen pääsee keskustelemaan työntekijän kanssa aiheenvalinnasta, ja hartauden pitämisen onnistumisesta.

Muuramessa isosten oman henkilökohtaisen uskonnollisen identiteetin vahvistamiseen on kaivattu jonkinlaista keinoa. Joukossa on paljon varsinkin vanhempia, seurakunnan toiminnassa pitkään mukana olleita isosia, joille oma identiteetti on selvillä. Nuoremmat vasta isoskoulutuksen käyneet isokset kuitenkin tuntuvat olevansa epävarmoja oman uskonnollisen identiteettinsä suhteen. Tähän selvä ratkaisu on se, että henkilökohtaisesta uskosta tulisi isoskoulutuksessa puhua enemmän. Sisällytin myös omasta uskosta puhumisen toiselle isoskoulutusleireistä. Tämä aihealue sijoitetaan kevätkauden leirille, jolloin isoskoulutus on jo loppumaisillaan. Siinä vaiheessa isosryhmä on jo ehtinyt ryhmäytyä kunnolla. Isokset ovat toisilleen tuttuja, ja kynnys puhua henkilökohtaisistakin asioista on toivottavasti pienempi, kuin se olisi syksyn leirillä. Tästä aiheesta puhuessa on tärkeä tehdä selväksi, että kaikesta voi puhua ja

kysyä ilman, että kukaan tuomitsee. On tärkeä myös muistuttaa, että pakko ei ole suutaan avata, jos ei koe haluavansa sitä tehdä. Leirin tunnelma eroaa merkittävästi tavallisen isokoulutuksen viikkokokoonntumisen tunnelmasta. Leirillä on oman kokemukseni mukaan helpompi käsitellä syvällisiä ja koskettavia aiheita.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tuottaa personoitu isikoulutusmateriaalipaketti Muuramen seurakunnalle, ja ottaa nuorten isoskoulutukselle asettamat toiveet ja odotukset huomioon. Lähtiessäni selvittämään työntekijöiden toiveita isoskoulutuksen suhteen päätin puhelinhaastattelun olevan paras menetelmä tiedon keräämiseen. Nuorten kohdalla taas päätin anonyymillä kyselyn tuottavan suurimman mahdollisen määrän vilpittömiä vastauksia. Mielestäni tiedon keräämiseen valitsemani menetelmät olivat toimivia, ja sain vastauksista riittävästi aineistoa materiaalipaketin tekemiseen. Nuorten ja työntekijöiden toiveet olivat pääasiassa keskenään samassa linjassa, joten onnistuin materiaalissa ottamaan hyvin huomioon molempien näkemykset.

Opinnäytetyössä onnistuin toteuttamaan molemmat kehittämistehtäväni. Anonyymillä kyselyllä sain selville nuorten toiveet isoskoulutukselle, ja niitä silmällä pitäen valmistin Muuramen seurakunnalle personoidun isoskoulutusmateriaalipaketin. Materiaalipaketti löytyy liitteistä opinnäytetyön lopusta. Materiaalipaketti ei visuaalisesti täyttänyt niitä kriteerejä, jotka olin sille suunnitellut. Olin laatinut itselleni liian tiukan aikataulun opinnäytetyön tekemiseen, ja visuaaliset puutteet johtuvat siitä.

Opinnäytetyön liiteosasta löytyy kysely, jonka teetin isosille selvittääkseni heidän ajatuksiaan Muuramen isoskoulutuksesta. Liitteistä löytyvät myös nuorten vastaukset tähän kyselyyn. Tätä samaa kyselyä kannattaa hyödyntää, kun tätä isoskoulutusmateriaalia on kokeiltu käytännössä. Vanhoja ja uusia vastauksia vertailemalla, voi nähdä ovatko nuorten vastaukset muuttuneet. Tällä tavoin selviää, täyttääkö uusi isoskoulutus nuorten toiveet, ja onko uusia toiveita syntynyt.

LÄHTEET

Heino, I. & Kuusi, R. 2006. Erilainen samanlainen rippikoululainen. Teoksessa. R. Kuusi & J. Porkka (toim.) Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Helsinki: Kirkkohallitus.

Höylä, S. 2018. Henkilökohtainen tiedonanto, puhelinkeskustelu. 27.11.2018.

Kiilunen, K., Rantavuori, M. & Salo, K. 2002. Isosen käsikirja. Helsinki: Tekijät ja Kirjapaja Oy.

Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten keskus ja kirjapaja.

Peitso, J. & Nieminen, T. 2018. Ihme isonen: Isosen vihko. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.

Porkka, J. 2005. Isostoiminnan rikkaus- leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjoittajat ja Kirjapaja Oy, 82- 108.

Porkka, J. 2014. On kunnia olla isonen: Suomen evankelis- luterilaisen kirkon isostoiminta 2000- luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallitus.

Riihimäki, N. 2005. Erilainen oppija. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjoittajat ja Kirjapaja Oy, 189- 200.

Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja. 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Helsinki: Kirkkohallitus 2017

Suomen ev. lut. kirkon julkaisuja. 2017. Suuri Ihme- Rippikoulusuunnitelma 2017. Kirkkohallitus.

Hei! Tässä kyselyssä kysytään muutamia Muuramen seurakunnan isokoulutukseen liittyviä kysymyksiä. Kyselyn vastauksia käytetään aineistona Mikko Kiurun opinnäytetyössä. Kysymyksiin vastaaminen tapahtuu anonyymisti.

1. Millaisia odotuksia sinulla oli isokoulutukselle, kun ilmoitduit siihen mukaan?

- Miksi lähdit mukaan?
- Mitä halusit oppia?

2. Mitä isokoulutus on sinulle merkinnyt tai antanut?

3. Mitä hyviä asioita isokoulutus sisälsi?

4. Mitä kehitettävää isokoulutuksessa oli?

- Mitä jäi puuttumaan?
- Mitä oli liikaa?
- Mitä olisit halunnut enemmän?

Kysely isokoulutuksesta

1. Millaisia odotuksia sinulla oli isokoulutukselle, kun ilmoitduit siihen mukaan?

Miksi lähdit mukaan?

Mitä halusit oppia?

Vastaajien määrä: 17

- Lähdin mukaan koska halusin seuraavien rippikoululaisten kokevan vähän samanlaisia kokemuksia kun itse olin rippikoulussa.
Ja halusin enemmän oppia tyhmissä työskentelyä
- Sinne lähti kavereita ja minusta oli mielestäni hyväksi isoseksi.

Isosen taitoja ja rohkeutta esiintyä.

- Olin innoissani, sillä halusin oppia uutta tietysti Jumalasta ja miten olla hyvä isonen! Myös halusin saada uusia ystäviä ja uusia kokemuksia.
- Lähdin mukaan, koska kuulin siitä kaikkea hyvää ja halusin oppia hieman lisää sosiaalisia taitoja + kuulin että täältä saisi kavereita.
- Halusin päästä riparille uudestaan ja opettaa uusille nuorille lisää Jumalasta! Haluan vaikuttaa asioihin ja riehua nuorten kanssa.
- Halusin lähteä mukaan, koska kaverikin tuli ja halusin, että CV näyttäisi paremmalta. Ei ollut hirveästi mitään mitä olisin halunnut oppia alussa.
- - riparilla muodostunut kaveriporukkamme lähti koulutukseen niin lähdin kaverien kanssa. toisaalta ripari sai minut kiinnostumaan uskosta ja käymään seurakunnan toiminnassa aktiivisesti
- halusin oppia uskosta ja jumalasta ja siitä millaista on olla kristitty
- Halusin tutustua uusiin ystäviin ja oppia uskosta lisää
- Lähdin mukaan koska innostuin seurakunnan toiminnasta ja oma riparini oli parasta aikaa kesällä joten hakuan tarjita muille samanlaisen kokemuksen. Halusin oppia vetämään ryhmiä ja halusin oppia lisää uskosta.
- •Lähdin mukaan, koska minua pyydettiin sinne jo riparilla ja isokset olivat tehneet minuun vaikutuksen ja halusin jakaa tätä iloa.
- •Olemaan hyvä ryhmänvetäjä ja jakamaan positiivisuutta.
- Lähdin isokoulutukseen, koska halusin päästä mahdollisimman paljon seuriksen juttuihin. Olin myös tosi pitkään halunnut mukaan isokoulutukseen. Halusin oppia lisää Jeesuksesta ja mitä kaikkea sen leirin järjestäminen ja kasassa pitäminen pitää sisällään!
- Halusin lähteä mukaan isoseksi koska haluan levittää kristinuskoa minua nuoremmille seurakunnan jäsenille. Myös ajattelin, että isosena ja rippileireillä oleminen olisi hauskaa. Tämän kaiken lisäksi halusin oppia myös itse Jumalasta isokoulutuksen avulla.
- Lähdin mukaan, koska halusin tehdä tulevien riparilaisten leiristä mahdollisesti paremman omalla panoksellani. Seurakunnan vanhojen isosten mahtava porukka innosti myös lähtemään mukaan. Oppia halusin pitämään hyviä ja kiinnostavia hartauksia/oppiksia sekä loistavia sketsejä.
- Riparilla oli kivaa joten päätin lähteä mukaan seurakunnan toimintaan ja isokoulutukseen. Haluaisin oppia vähän kaikenlaista uskosta ja toimimaan hyvänä isosena.
- Lähdin isokoulutukseen mukaan, koska halusin olla mukana seurakunnan toiminnassa ja halusin oppia olemaan avoimempi ja rohkeampi.
- Minulla ei ollut hirveästi odotuksia isokoulutusta kohtaan. Tiesin jo ennen riparia että tahdon isoseksi, ja se ei muuttunut missään vaiheessa. Lähdin mukaan koska halusin vahvistaa omaa uskoani ja oppia siitä lisää. Halusin oppia myös uusia ihmissuhdetaitoja joita voisin käyttää myöhemmin elämässä.
- • Lähdin mukaan isokouluun koska halusin olla enemmän seurakunnan toiminnassa mukana
- •En halunnut oppia mitään tiettyä asiaa, vaan vain nauttia seurakunnassa puuhailusta

2. Mitä isoskoulutus on sinulle merkinnyt tai antanut?

Vastaajien määrä: 17

- Hauskoja kokemuksia
- Hurjan monta kertaa on tullut isosena oltua ja sen kautta usko on vahvistunut Jumalaan ja se usko Jumalaan on kaikista tärkein asia maailmassa. Eli törkeän hieno asia tämä isoskoulutus.
- Isoskoulutus oli multihuipentuma! Sain hurrrjasti uusia ystäviä ja opin tuntemaan Jumalan ja uskoni vahvistui. Opin vetämään leikkejä ja hartauksia ja sain rohkaisua olemaan oma itseni!
- Olen tutustunut moniin erilaisiin ja kivoihin ihmisiin ja olen saanut tietoa esim. Ryhmän ohjauksesta ja muusta mitä tulee jatkossa varmasti tarvitsemaan.s
- On ollu vaan super hauskaa ja kokoajan oppii uutta.
- Isoskoulutus avasi portit seurakuntaan.
- paljon uusia ystäviä, itsevarmuuden kasvamista, sosiaalisia kohtaamisia ja huikeita kokemuksia.
- Uusia ystäviä ja paikkaa jossa saa olla vapaasti oma itsensä
- Isoskoulutus on antanut minulle paljon uusia hyviä kavereita ja kokemuksia. Isoskoulutus on myös opettanut minulle paljon uutta uskosta.
- •Isoskoulutus oli hauskaa ja toi paljon hyviä muistoja.
Toki sieltä on myös hyviä taitoja opittu.
- Isoskoulutus oli ehdottomasti yksi elämäni parhaimmista vuosista! Isoskoulutus kasvatti mua tosi paljon isosena ja ihmisena, sain sieltä ihania ystäviä ja opin paljon isosena olemisesta!
- Isoskoulutus on antanut lisää tietoa Jumalasta ja vahvistanut omaa suhdettani Jumalaan. Olen sitä kautta saanut uusia ystäviä. Tämän lisäksi rohkeus olla oma itseni kasvoi.
- Isoskoulutuksessa olen tutustunut uusiin ihmisiin, oppinut uskosta ja sosialisoinut.
- Isoskoulutuksessa on aina hauskaa ja toivon kovasti pääseväni isoseksi jollekin leirille.
- Olen saanut hienoja kokemuksia ja se on minulle tärkeä.
- Isoskoulutus merkitsee minulle uusien taitojen oppimista. On myös mahtavaa oppia lisää uskonnosta ja Jumalasta. Olen saanut toistaiseksi isoskoulutuksesta vain uusia kavereita ja kivoja muistoja
- Isoskoulutus oli kasvattava kokemus, jonka aikana opin kantamaan enemmän vastuuta asioista. Iskossa tutustuin myös paremmin muihin saman ikäisiin nuoriin ja sain paljon hyviä muistoja. Isoskoulutus kerat olivat 9-luokan vuoden ajan kahden viikon kohokohta nuorteniltojen kera kun pääsi laulamaan veisukirjan lauluja ja puhumaan Jeesuksesta. Leirit olivat kanssa siistejä ja olen kehittynyt paremmaksi puhujaksi sketseissä hölmöilyn ja hartauksien pitämisen ansiosta. Iskot toimivat myös omalla laillaan huoltoaseminan omalle uskolleni sillä hartauksissa pääsi aina rukoilemaan muiden ihmisten kanssa.

3. Mitä hyviä asioita isoskoulutus sisälsi?

Vastaajien määrä: 17

- Moniakkin asioita
- Kerrottiin mitä isosen tehtäviin kuuluu, mikä nyt tietysti on tärkeä asia. Myös opetuksia ja hartauksia, mikä vahvisti sitä tahtoa olla isosena.
- Oppiksimin mahtava sisältö, hartaudet, MAHTAVAT TYÖNTEKIJÄT ja muut isokset! Jumalan läsnäolo ja isosleirit oli huippuja!
- Isoskoulutus sisältää sopivasti oppimista ja sopivasti kivoja leikkejä ja lauluja. Hyvä tasapaino.
- Iskoleirit ja ryhmässä toimiminen.
- Leirit oli erittäin huippuja ja niissä tunsin kuuluvani seurakuntaan. Leirit rohkaisi aloittamaan käymään muillakin leireillä.
- paljon keskustelua ja käytäntöä siitä mitä on olla isonen
- Yhdessä oloa, hauskoja hetkiä, oppimista ja uusia näkökulmia
- Vetäjät on aivan mahtavia. Opetukset on sopivan pituisia niin kaikki jaksaa keskittyä. Opetukset on myös selkeitä niin ne on helppo ymmärtää ja sisäistää. Opetusten aiheet ovat myös todella hyviä.
- Tärkeitä asioita nuorten/muiden ihmisten kohtaamisesta.
Ensiapua.
Ja paljon kavereita.
- Opit Jeesuksesta, myös perus käytännön asioita leireille kuten esim. hartauden ja iltaohjelmien tekeminen, ensiaputaidot ja miten toimia yllättävän tilanteen sattuessa!
- Hienoja ihmisiä, hauskaa yhdessä oloa, oppia jumalasta ja siellä sai pitää itse myös muille hauskoja leikkejä sketsejä ja hartauksia
- Mukavia ihmisiä (niin vetäjät, kuin kanssa koulutettavat), kivoja leikkejä, pelejä ja sketsejä sekä uusia ryhmänohjaustaitoja.
- Leikitään ja opitaan eläytymään sekä rauhoitutaan myös Jumalan edessä.
- Yhteinen tekeminen joka edistää ryhmän yhteishenkeä hyvin.
- Isoskoulutus on sisältänyt leikkejä, pelejä, itseni ylittämistä (aamuhartaus 20 ihmiselle) ja lisää tietoa uskonnosta.
- Isoskoulutuksen leikkien vetäminen paransi ohjeiden antamistaitojani. Ennen isoskoulutusta kärsin stressistä suurille joukoille puhuessani, mutta iskossa se stressi laantui pysyvästi. Iskossa oli myös paljon kavereita joiden kanssa ystäväystyyn vahvemmin. Iskon ryhmänohjaus opetukset ovat auttaneet rakentamaan pohjaa omalle ryhmänjohtamiselleni. En enää muista tarkalleen mitä iskossa opetettiin, mutta ripareilla, joilla olen ollut isosena, muistissa säilyneitä neuvoja on tullut hyödynnettyä.

4. Mitä kehitettävää isoskoulutuksessa oli?

Mitä jäi puuttumaan?

Mitä oli liikaa?

Mitä olisit halunnut enemmän?

Vastaajien määrä: 15

- En keksi mitään kehitettävää
- Hartauksista enemmän opetusta, eli miten niitä tehdään ja esitetään + myös aiheet on aina hyvä käydä esim. nuoriso-ohjaajan kanssa läpi.

Ei mielestäni mitään liikaa.

Ja eipä löydy.

- Teoriaa ehkä hieman liikaa.
- Haluaisin liikkua hieman enemmän ja isoskoulutus kertoja voisin olla enemmän.
- ei mitään.
- Isoskoulutuskertoja oli aivan liikaa. Enemmän hauskanpitoa kaipasin.
- raamatunlukuun ja siitä puhumiseen olisi voinut käyttää enemmän aikaa, koska se toi ensimmäisenä isosvuotena paineita raamikseen.
- Yhteisiä leikkejä voisi olla enemmän
- Jäin kaipaamaan lisää harjoituksia esim. ryhmän vetämisestä.
- - Puutteita ei ollut.
 - Mitään ei ollut liikaa
 - Olisin halunnut enemmän sketsejä.
- Mielestäni isoskoulutuksessa oli tarpeeksi kaikkia tarpeellisia asioita!
- Minun mielestä Muuramen seurakunnan isoskoulutus on hyvä. Ehkä voisi hieman enemmän isoskoulutuksessa kertoa nuorille tulevista seurakunnan tapahtumista niin enemmän nuoria lähtisi mukaan muuhunkin toimintaan.
- Koulutuksissa oli hieman liian pitkiä jaksoja, joissa vain kouluttaja puhui, olisi voinut väleissä olla lyhyitä pelejä tai leikkejä. Myöskin pitkä yhtäjaksoinen istuminen huonona ilmassa oli puuduttavaa.
- Olisi kiva jos oltaisiin leikitty vielä enemmän.
- Välillä "tarinat" olivat vähän tylsiä.
- Sketsejä.
- Olisin halunnut puhua ryhmän kesken uskosta ja sen merkityksestä yleisesti. Se on ainoa asia mikä on puuttunut tähän asti. Liikaa mielestäni ei ole ollut mitään. Mitään ei ole toistettu liikaa. Haluaisin lisää leikkejä koulutuksiin.

Itse olen tyytyväinen omaan isoskoulutuskokemukseeni, mutta omasta iskostani on kulunut 2 1/2 vuotta, joten olen muistoni ovat voineet hämärtyä hieman

Isonen

Muuramen seurakunnan

Isoskoulutusmateriaali

MIKÄ ON ISONEN?

Ensimmäinen isokoulutuskerta. Ensimmäisellä tapaamiskerralla, koulutuksessa ei tarvita niin paljon asiasisältöä. Kaikki jännittää. Otetaan aivan rauhassa ja pyritään vain tutustumaan toisiimme.

- **Tutustumisleikkejä**
- **Ryhmäytymisharjoituksia**
- **Yleistä toisiimme tutustumista**

ISOSEN ROOLIT

Toinen isoskoulutuskerta. Tällä kertaa päästään jo kunnolla asiaan. Isosen työhön kuuluu monia rooleja. Ei riitä, että yksi isonen hoitaa yhtä, ja toinen toista, vaan isosen täytyy kyetä venymään moniin rooleihin.

Keskusteltavia aiheita:

- **Isosen velvollisuudet**
- **Isosen roolit**
- **Isosen työtehtävät leirillä**

Jokainen saa miettiä omassa rauhassaan, millainen isosen rooli on hänelle luontevin, ja mikä vierain. Mietteet kirjataan ylös, jotta nuoret voivat isoskoulutuksen jälkeen vertailla ovatko heidän ajatuksensa muuttuneet.

HARTAUS

Hartaus on yksi niistä asioista, jotka jäävät leiriläisen mieleen. Siksi se on yksi isosen tärkeimmistä työtehtävistä.

Keskusteltavia asioita:

- **Mistä osista hyvä hartaus koostuu?**
- **Hartauden pitämisen harjoittelu**
- **Hartauden ilmapiiri**

Jokainen leiriläinen suunnittelee koulutuskerran aikana oman iltahartautensa, yksin tai pareittain. Hartaudesta tehdään suunnitelma paperille, joka palautetaan isoskoulutuksen pitäjälle. Jokainen harjoittelee hartauden pitämistä ennen kesän leirejä, joko isoskoulutuksen, nuortenillan tai muun seurakunnan tapahtuman loppuksi.

Aina kun joku isosista on pitänyt hartauden, on työntekijän tärkeää antaa tilaisuudesta palautetta, ja keskustella hartauden aiheesta. Tällä tavalla isosen saa lisä tukea kehittyä hartauden pitäjänä.

RYHMÄN OHJAAMINEN

Keskusteltavia asioita:

- **Kannattaako puhua, jos kukaan ei kuuntele?**
- **Turvallisen ilmapiirin luominen**
- **Yksilön huomiointi**

RAAMATTU

Raamattu on meidän pyhä kirjamme, mutta mistä se on peräisin? Se ei suinkaan ole tippunut meille taivaasta, vaan se on ihmisen kirjoittama, Jumalan inspiroimana.

Keskusteltavia asioita:

- **Mitä muistatte Raamatusta?**
- **Oletteko käyttäneet sitä Rippikoulun jälkeen?**
- **Osaatteko käyttää sitä?**

Koulutuskerralla askarrellaan jokaiselle raamattuun kirjanmerkki, jossa on kirjattuna raamatunluusuunnitelma.

KRISTITTYNÄ ARJESSA

Meistä jokainen voi arjessaan pienin askelin viedä eteenpäin evankeliumia. Aina siihen ei tarvita sanoja, joskus pelkkä ystävällinen teko riittää.

Keskusteltavia asioita:

- **Millaisia tekoja kristityn tulisi tehdä normaalissa arjessaan?**
- **Mitä arvoja sinä pidät tärkeinä?**
- **Mitä on diakonia?**

Jokainen keksii itselleen jonkin pienen arjen hyvän teon, jonka voi tällä viikolla toteuttaa. Jokainen myös lupaa ja sitoutuu toteuttamaan kyseisen teon.

ISOSKOULUTUSLEIRI

Viikonlopun kestävä isoskoulutusleiri. Ensimmäisen leirin teemana on iltaohjelmat.

Päivä 1.

Illalla opetusta iltaohjelmista

- Mitä iltaohjelmaan kuuluu
- Kuka valmistelee iltaohjelman
- Iltaohjelman "juontaja"
- Muistellaan omien leirien iltaohjelmia

Päivä 2.

Päivällä opetusta leikin ohjaamisesta

- Leikin ohjaajan muistilista
- Kuka ohjaa, yksi vai useampi?
- Mitä muut isokset tekevät, kun yksi ohjaa leikkiä?
- Nolaamisleikit
- Jokainen keksii jonkin oman leikin, jota ei ole koskaan itse vetänyt ja vetää sen ryhmälle. Ne, jotka eivät ehdi vetää leikkiään leirillä, vetävät sen jollakin isoskoulutuskerralla, tai nuortenillassa.

Iltapäivällä opetusta sketseistä

- Millainen on hyvä sketsi?
- Harjoittelun merkitys
- Äänenkäyttö ja suuntaus

Päivä 3.

Jumis, siivous + kotiin

RUKOUS

Kenen kaikkien kotona rukoiltiin? Mitä se sinulle lapsena merkitsi? Varsinkin iltarukous on tapa, joka opetellaan monissa kodeissa. Se tuo lämpöä ja turvaa lapsen iltarutiineihin

Keskusteltavia asioita:

- **Mitä rukous on?**
- **Millä eri tavoin voi rukoilla?**
- **Voiko rukoilla väärin?**

Jokainen etsii huoneesta tai ulkoa jonkin esineen kuvastamaan sitä, minkä puolesta haluaa rukoilla. Pidetään hiljainen rukoushetki, jonka aikana jokainen saa vuorollaan tuoda esineensä alttarille.

PYSÄHDY KUUNTELEMAAN

Leirillä on paljon vauhtia ja vilskettä, mutta joskus leiriläinen tarvitsee jonkun kuuntelemaan itseään. Jokaisen vauhdikkaankin isosen on silloin osattava pysähtyä, ja olla tilanteessa leiriläistä varten.

Keskusteltavia asioita:

- **Miten toimia, kun joku tulee kertomaan minulle huolistaan?**
- **Entä jos toisen huolet tuntuvat raskaalta kantaa?**
- **Aina ei tarvitse tietää mitä sanoa, joskus läsnäolo riittää**

Tehdään kuunteluharjoitus. Jokainen ottaa itselleen parin, ja miettii jonkin asian, josta haluaa puhua. Asian ei tarvitse olla kovin henkilökohtainen. Istutaan parin kanssa kasvotusten, ja kumpikin puhuu vuorollaan 1 minuutin ajan, ilman että pari keskeyttää tai kommentoi kertaakaan. Isoskoulutuksen vetäjä ottaa aikaa.

KIPERÄ PAIKKA

Rippileirillä tulee varmasti vastaan kiperiä tilanteita, joissa isonen ei aina välttämättä heti osaa toimia oikein. Joskus yllättyessään ihminen saattaa lamaanua, ja maalaisjärki katoaa. Isonen voi aina hankalan paikan edessä luottaa työntekijän tukeen.

Ryhmäkeskustelua erilaisista kiperistä aiheista, joihin isosen voi olla vaikea reagoida:

- **Leiriläinen jää isoselle kiinni päihteistä**
- **Isonen ihastuu**
 - **Toiseen isoseen**
 - **Leiriläiseen**
- **Leiriläinen katoaa**

YHTEISPELI

Rippikoulun ohjaajatiimin kesken yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Jos isosten tai vetäjien välillä vallitsee luottamuspuola, se heijastuu koko rippileiriin ja sen henkeen.

Keskusteltavia asioita:

- **Kommunikaation merkitys**
 - **Isosten välillä**
 - **Isosten ja vetäjien välillä**
- **Eriävät näkemykset eivät saa haitata yhteistyötä**

JOKAINEN ON IHME

Rippileirillä on monenlaisia leiriläisiä, ja siksi tarvitaan myös monenlaisia isosia. Monenkirjava isosjoukko kuuluttaa maailmalle, että seurakunnassa on tilaa kaikille. Jokaiselle pienelle ja suurelle ihmeelle.

Keskusteltavia asioita:

- **Mitä etuja on siitä, että leirin isokset ovat erilaisia persoonia?**
- **Leirille ei välttämättä pääse parhaan kaverin kanssa**

Jokainen kirjoittaa paperille niin monta hyvää puolta itsestään, kun vain keksii. Aikaa on kaksi minuuttia. Isoskoulutuksen vetäjä ottaa aikaa.

LOPPU LÄHESTYY

Loppu on pian täällä. Nyt on aika viimehetken kysymyksille, ennen kun isokoulutus loppuu.

Keskusteltavia asioita:

- **Viime hetken mieltä painavia kysymyksiä**
- **Onko isokoulutuksessa ollut hauskaa**
- **Millä mielillä odotat kesän rippileirejä?**

Paikalle on pyydetty vanhoja isosia kertomaan kaikesta muusta toiminnasta mitä seurakunnalla on tarjota, nyt kun isokoulutus jää taakse. Vanhemmat isokset osaavat kertoa myös leirikokemuksista ja osaavat auttaa vastaamaan tuoreiden isosten kysymyksiin.

Lisäksi kerätään kirjallinen palaute isokoulutuksesta.

ISOSKOULUTUSLEIRI

Viikonlopun kestävä isoskoulutusleiri. Ensimmäisen leirin teemana on leirijumalanpalvelus ja oma usko

Päivä 1.

Illalla opetusta omasta uskosta

- Ryhmä keskustelu omasta uskosta
 - Mitä usko minulle merkitsee?
 - Epäilenkö joskus uskoani?

Päivä 2.

Päivällä opetusta leirijumalanpalveluksesta

- Jumalanpalveluksen tarkoitus
- Jumalanpalveluksen osat ja kaava
- Harjoitellaan yhdessä suntio ryhmän osuus leirijumalanpalveluksessa
- Harjoitellaan yhdessä musiikkiryhmän osuus leirijumalanpalveluksessa
 - samalla valitaan laulut kolmannen leiripäivän jumalanpalvelukseen.

Iltapäivällä rastirata leirijumalanpalveluksen osista

- Esirukous rasti
- Synnintunnustus rasti
- tekstinluku rasti

Rasteilla kierretään pienemmissä ryhmissä. Jokainen isonen pääsee harjoittelemaan jokaisen leirijumalanpalveluksen osan. Tällä tavalla ne ovat leirillä halussa.

Päivä 3.

Jumis, siivous + kotiin